

STRIP

Skrivnost ob srpju mlade lune

Če se je Nina Bunjevac v risoromanu Očetnjava pred leti soočala s tem, kako pisati o očetu, ki je bil terorist, njeno novo delo Bezimena odpira neko drugo travmatično poglavje njenega življenja. Tokrat odkriva, kako pisati o izkušnji spolnega nasilja.

✂ Maja Šučur

Srbsko-kanadske avtorice Nine Bunjevac (1973) se spomnimo zlasti po *Očetnjavi*, presunljivem grafičnem romanu o očetu, četniškem teroristu, s katerim ni zarezala le v spomin bralcev z območja nekdanje Jugoslavije. Delo, v katerem je ta v Kanadi rojena in živeča avtorica, ki pa se še vedno počuti predvsem kot srbska izseljenka, očrtala usodo lastne družine, skoznjo pa tudi razdejanje, ki se je pripravljalo na Balkanu, je pristalo na seznamu literature ameriških študentov zgodovine. »Nikoli mi ni padlo na pamet, da bi se lahko kaj takega zgodilo. Ampak v Severni Ameriki je zdaj strip učno čtivo,« je takrat povedala v intervjuju za Dnevnikov *Objektiv*.

Za njeno močno avtobiografsko zaznamovano poetiko je namreč značilna popolna odsotnost sentimentalnosti, ki še bolj kot iz besedila veje iz realistične, detajlirane risbe, ki se bliža dokumentarizmu. Nič drugače ni niti z njenim zadnjim grafičnim romanom, ki smo ga v prevodu Tadeje Spruk dobili v slovenščini – *Bezimena* tematizira zgodbo spolnega nasilja.

Skok na glavo

Psihologijo spolnega delikventa Bennyja raziskuje avtorica prek sodobne predelave mita o Artemidi in Sipriutu; mladenič naj bi boginjo opazoval pri kopanju, zato ga je spremenila v žensko. Bralci, ki mita ne poznajo, zagotovo ne bodo na slabšem, je prepričana Anja Golob, urednica založbe *VigeVageKnjige*, kjer si prizadevajo,

da bi slovenskim bralcem pomagali tudi v mojstrenju pri prebiranju risoromanov. »Sama sem šla mitično ozadje raziskovat naknadno, ko sem knjigo že večkrat prebrala, naših bralcev pa tudi nimamo za boječke. Branje je tu podobno začetku same knjige – skok na glavo,« predlaga zgolj napol v šali.

Nenavadnost osrednjega junaka Bennyja je izstopala že, ko se je kot otrok zaljubil v sošolko, »prava sramota je bil za svoje starše«, zdaj pa je zrasel v moškega, ki svojo obsesijo naprej razvija do mere, do začne izgubljati stik z realnostjo. Bralec tako dogajanje – zasledovanje ženske, nočna srečevanja – spremlja večinoma skozi protagonistovo (nezanesljivo) perspektivo, skratka prek zaznav maničnega človeka in skozi njegove fantazije in sanje ...

A avtorica se bolj kot moraliziranjju posveča poskusu razumevanja njegove psihologije ali – bolj generalno – nezavednemu in problematizaciji vprašanja, kaj človeka prižene do krutih dejanj. »Bolj od same zgodbe, pri kateri včasih ne vemo natančno, kaj se dogaja, je ključno, kako je povedana,« je prepričana urednica.

Med realizmom in nadrealizmom

Teksta je pravzaprav izrazito malo, junakovemu doživljanju bolje in zgovorneje sledi prav risba. Ta je izčiščena in polna kontradikcij – enkrat kruto realistična, drugič sunkovito nadrealistična, ves čas odeta v črnino senc in hladna, polna eksplisitno seksualnih, fetišističnih prizorov. Njeno tišino pomembno uokvirja veliki A4-format risoromana s trdimi platnicami, da je knjiga pravzaprav tako v prenesenem pomenu kot tudi dobesedno zelo težka.

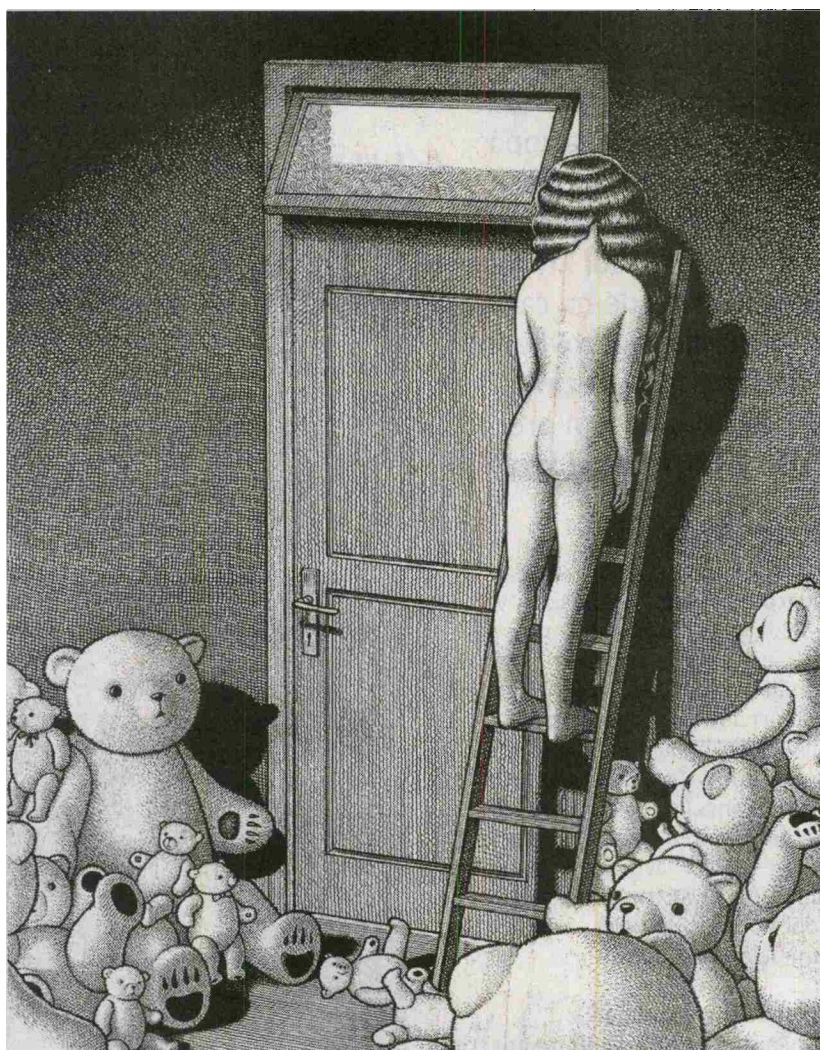
Kot nekakšen ključ za razumevanje dela zato dodatno služi avtoričin daljši zaključni pripis, v katerem bralec izve, da je bila tudi ona žrtev spolnega nasilja. Ustvarjalka, ki ceni dela kritičnih zapisovalcev osebne in družbene zgodovine, kot so Art Spiegelman, Joe Sacco in Marjane Satrapi, se tako skozi literaturo in poigravanje z različnimi pripovednimi perspektivami sooča s svojo

intimno zgodovino, knjigo pa posveča tudi vsem pozabljenim in brezimnim žrtvam spolnega nasilja. »Pripis je pojasnilo za te, ki jih morda zanima tudi ozadje, da bi razumeli knjigo, pa ga ni nujno prebrati. *Bezimena* je sama zase prepričljiva, zaključena celota,« dodaja urednica, češ da gre predvsem za dokaz, kaj vse danes zmora žanr risoromana in kako vitalen je. x

Nova knjigarna

Izdaje založbe *VigeVageKnjige* lahko po novem kupite tudi v njihovih prostorih na Runkovi ulici 2 v ljubljanski Šiški.

Avtorica se bolj kot moraliziranju posveča poskušam razumevanja posiljevalčeve psihologije ali – bolj generalno – nezavednemu in problematizaciji vprašanja, kaj človeka prižene do krutih dejanj. ● Nina Bunjevac

Nina Bunjevac je zaslovela z grafičnim romanom Očetnjava.